

Tvorba a využitie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Južného Gemera

Eva Výrostová – Zuzana Gáliková

Katedra ekonomických vied, Fakulta verejnej správy
Univerzita P.J. Šafárika

XII. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách, Bořetice
17. - 19. 6. 2009

- PHSR obce a jeho význam
- materiál a metódy
- súčasný stav v oblasti tvorby a využitia PHSR obcí vo vybraných obciach Južného Gemera
  - vypracovanie
  - implementácia
  - kontrola a revízia
- hlavné problémy súvisiace s PHSR obce

- Zákon č. **416/2001 Z. z.** o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky
- na obec na úseku regionálneho rozvoja prešli tieto pôsobnosti:
  - vykonávanie stratégie regionálneho rozvoja
  - vypracúvanie programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja
  - koordinovanie spolupráce právnických osôb pri vypracúvaní programov rozvoja obcí
- Zákon č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja
- Zákon č. **539/2008 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja od 1.1.2009

Definícia PHSR obce

Strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v PHSR VÚC, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

- väčší dôraz na koordináciu a kooperáciu, princíp partnerstva
- vyžaduje prepojenie plánovania podpory regionálneho rozvoja a územného plánovania
- podrobnejšie definuje obsah dokumentu:
  - analyticko-strategickej časti
  - programovej časti
- vyžaduje systém monitorovania a hodnotenia, aktualizáciu PHSR podľa potreby
- zavádza podmienku schválenia PHSR obce a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, pre predloženie žiadosti o poskytnutie finančného príspevku zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov EÚ

- nástroj pre riadenie rozvoja a pre iniciovanie zmien,
- vymedzuje hlavné problémy a identifikuje prioritné oblasti,
- usmerňovanie a koordinácia konkrétnych projektov,
- komplexný dokument,
- splnený princíp programovania,
- uplatnením princípu participácie pri tvorbe PHSR podnecuje záujem obyvateľov o rozvoj obce,
- nástroj marketingovej komunikácie obce,
- podpora zo zdrojov EÚ, ale aj zdrojov štátneho rozpočtu sa viaže na vypracovanie tohto dokumentu,
- podklad pre spracovanie stratégie rozvoja mikroregiónu, resp. kraja.

- dotazníkový prieskum a rozhovory so starostami vybraných obcí (Dec. 2008 – Feb. 2009)
- región Južného Gemera - juhovýchodná časť Banskobystrického kraja, územie 5 mikroregiónov
  - Blžská dolina,
  - Dolný Gemer,
  - Pri Slanej,
  - Valická dolina
  - Medveš
- okres Rimavská Sobota (miera nezamestnanosti: 30,37%)

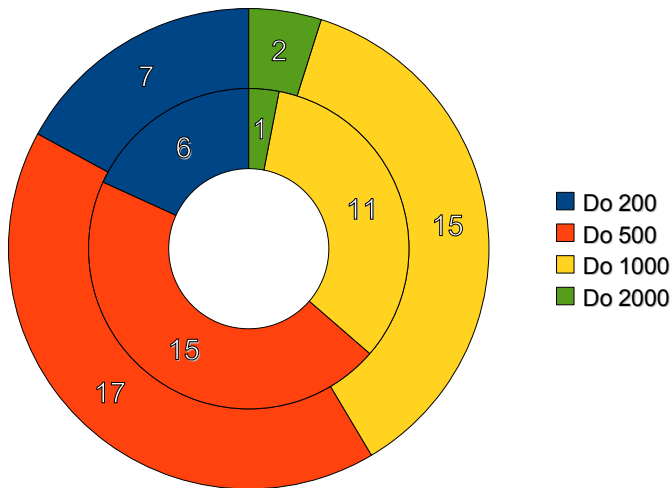
Región Gemer-Malohont

Zdroj: http://sk.wikipedia.org/wiki/Súbor:Slovakia_Gemer.jpg

Návratnosť dotazníkov

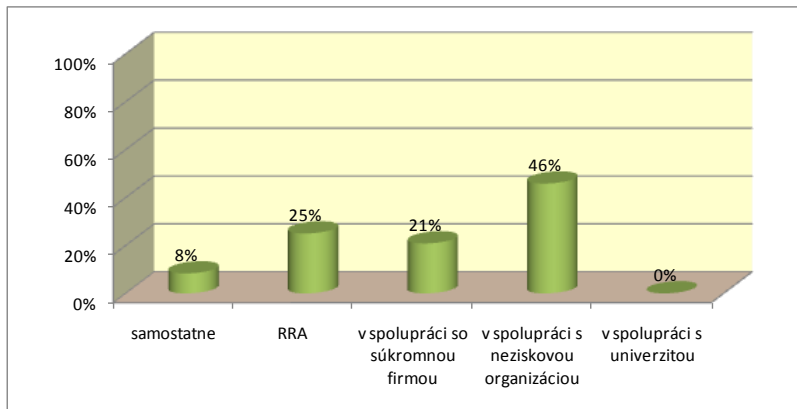
Súčasný stav v oblasti tvorby a využitia PHSR obcí

Veľkostná kategória obcí	Počet PHSR				Spolu
	neodpovedali	vypracovaný PHSR	PHSR v štádiu spracovania	nemajú PHSR, ale uvažujú o ňom	
0-199	0	3	0	3	6
200-499	1	9	1	4	15
500-999	0	11	0	0	11
1000-1999	0	0	0	1	1
Spolu	1	23	1	8	33

Rok vypracovania PHSR	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Spolu
Počet obcí	1	1	2	3	13	3	23

Prevláda spolupráca s externým subjektom.

- starostovia: „je dôležité zapojiť obyvateľov do rozhodovania o budúcnosti obce“,
- o tvorbe PHSR boli obyvatelia obcí informovaní,
- participácia: forma verejného zhromaždenia a komunitných fór (74 %)
- najviac využívaným podkladom sú investičné zámery obce (95,65%), návrhy projektov (39,13%) a územný plán obce (30,43%).
- PHSR kraja (13%)
- 37,5% obcí financovalo PHSR len z vlastných zdrojov

- metodická príručka Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR z roku 2004 (67%),
- príručka pre mikroregióny a obce na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ARVI, VOKA, Enterplan)
- príručka Centra pre podporu miestneho aktivizmu (CEPA),
- metodika Regionálneho environmentálneho centra pre krajiny strednej a východnej Európy (REC),
- metodika A-projekt, n.o.
- metodika Občianskeho združenia KRTKo (BB).

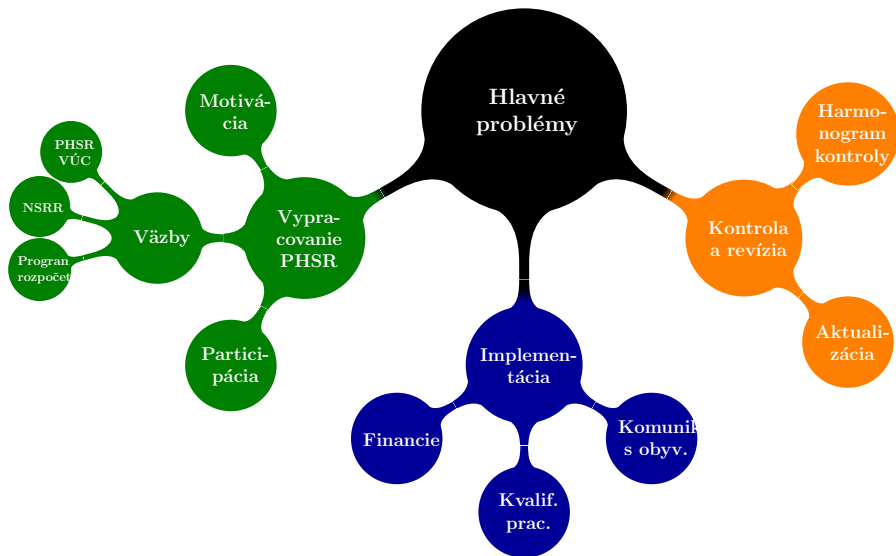
- nie vo všetkých obciach je PHSR verejne dostupným dokumentom (17%),
- dostupnosť na obecnom úrade,
- nízke využívanie internetu,
- administratívne zabezpečenie realizácie PHSR: poradný orgán – výbor pre PHSR (48%),
- finančné zabezpečenie realizácie PHSR: vlastné zdroje z rozpočtu obce, dotácie z účelových fondov a zo ŠR, 27% obcí získalo prostriedky zo ŠF,
- hlavné problémy: financovanie, nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, problém s komunikáciou s obyvateľmi obce

- nie všetky obce kladú dostatočný dôraz na kontrolu plnenia programom vytýčených cieľov,
- 9% obcí má ustanovenú komisiu pre kontrolu plnenia cieľov PHSR,
- nemajú stanovený harmonogram kontroly (60,8%),
- v menej ako tretine obcí sa obecné zastupiteľstvo zaoberá plnením PHSR pravidelne – raz ročne,
- skutočný rozvoj obcí sa riadi PHSR skôr u menších ako u väčších obcí (Kruskal-Wallis, p-hodnota 0,002)
- nie je možné tvrdiť, že by obce pokladali PHSR za veľmi užitočný dokument.

Hlavné problémy súvisiace s PHSR obce

Príspevok je súčasťou riešenia projektu VEGA č. 1/4639/07

Ing. Eva Výrostová, PhD.
Univerzita P.J. Šafárika v Košiciach,
Fakulta verejnej správy, Katedra ekonomických vied,
Popradská 66, 041 32 Košice, Slovenská republika

eva.vyrostova@upjs.sk

